

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Minerva, sive de causis latinae linguae commentarius

**Sánchez, Francisco
Schoppe, Caspar
Perizonius, Jacobus
Franequera, 1687**

Cap. II.

[urn:nbn:de:bsz:31-109138](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109138)

2. de nat.
deorum.

rior. Quæ causa fuit, ut has nostras vigilias *Minerva*, seu de causis lingue Latine inscriberemus; quia cujuslibet quæstionis causas & vera principia eruere conamur; improbantes cum Cicerone Pythagoricum illud, *Ipsè dixit*. At de lingue Latine causis jam scripserat Cæsar Scaliger; quem quia in multis sequor, nonnunquam tamen ab eo dissentiens titulum non abjiciendum putavi. Et Augustinus Saturnius suas acutissimas dissertationes in Grammatica *Mercurium* vocavit; quem quia minus aliquando probamus, *Minervam* illi fidum monitorem adhibemus.

C A P. II.

Grammaticam non dividi in Historicen, & Methodicen: nec in Orthographiam, Prosodiam, Etymologiam, Syntaxin. Enumerantur partes orationis. Pronomen, & interjectio excluduntur.

Grammaticorum sine ratione nulla est auctoritas.

Lib. 15.
epist. 96.

Quoniam res, de qua agimus, ratione primùm, deinde testimoniis & usu est comprobanda, nemo mirari debet, si magnos interdum viros non sequamur; nam quantacunque auctoritate mihi Grammaticus polleat, nisi ratione, propositisque exemplis, quod dixerit, confirmaverit, nullam in re præsertim grammatica, fidem faciet. Grammatici enim, ut inquit Seneca, *sermonis Latini custodes sunt*, non auctores. * Neque sexcentorum Grammaticorum auctoritas mihi persuadebit, ut

* Neque sexcentorum &c.] Profus assentior Doctiss. Sanctio, non auctoritate Grammaticorum, sed ratione & usu, seu propositis exem-

De Paribus Orationis. 7

ut *vapulo à præceptore, exsulo à Pratore, Et ego amo Vide in Deum, & alia hujusmodi, Latine dicantur. fra lib. 3. Unde illud verissimum est, quod Paulus tra-cap. 3. dicit: Regula est, quæ rem, quæ est, breviter enarrat; Lib. 1. de non ut ex regula jus sumatur, sed ex jure, quod est, regu-reg. jur. la fiat. Quare extirpanda est consuetudo, quæ*

A 4

exemplis probandam esse Latinam dictionem. Sciendum tamen est & illud, multo facilius eam probari, & certius affirmari, quam negari & rejici. Vel hæ ipsæ locutiones quas Sanctius sibi nunquam neque à sexcentis Grammaticis persuasum iri astringat, si non earum ipsarum, certe similitum tamen usum, & deinde ratione adferri laeis superque queant. Etenim si quis dicat, *Vapulo à Præceptore, Exsulo à Pratore*, in utraque locutione rationem, quæ eadem utrobique, in prioribus (Vide infra III. 2.) etiam usum habebit sibi adiutricem. In posteriore vero ratio tantum non potuit, ut eam usus admitteret, quia durissima est, cujusmodi locutiones usus averfatur. Cetero quidem ab aliquo *vapulare*, seu *exsulare* idem est, ac si dicas, opera alicujus vap. & exsulare, seu à parte alienius, sicuti Auctor ipse lib. III c. 4. *Ab exponit, proficisci id, quod vis vapulare & exsulare significat. Et quid quæso discriminis, quod ad rationem, inter ista, & hoc Livii. L. 1. Aeneam ab simili clade domo profugam; Cicer. Famil. IX. 16. Levior est blaga ab amico, quam à debitore, quidni eodem modo, levius est vapulare ab amico &c. Somn. Scip. c. 8. Ne nunquam ab aliore nascitur Sall. Jug. 17. Nisi qui ferro, aut à bestis interiere; Quibus paria, quæ Auctor & Scioppius d. l. congesterunt, quis nolit ab isto Ense mori; in jesso me vir ab hoste cadat; Caput à Sale dolet. &c. Nihil ergo causæ, quare *vapulare ab aliquo*, cum & ratio & usus ferat, ita plane repudiet Sanctius. Sed nec illam omnino video, aut comminicipiosum, quam obrem rejiciat prius, tanquam nimis Latinam, *Ego amo Deum*, quum & significatio & syntaxis verborum, quod ad rationem & usum, phrasin illam approbare inique videatur. Sicuti enim Dii vel Deus passim à Latinis scriptoribus amare dicitur homines, ut vel ex juris jurandi formula, *ita me Deus amet*, perpicuum est: quidni eodem modo homo vicissim rectè dicatur amare Deum, æque ac parentes suos, & ipsas virtutes, quæ in hominibus sunt: quasi quædam imagines Dei. Cicero certe Famil. IX. 21. *Amo verecundiam ait, & l. 7. Quam magnitudinem animi tui semper sum admiratus, semper amavi.* IX. 16. *amavi amorem tuum,**

quæ legem habeat reclamantem, quæ potius corruptela vocanda est, ut passim tradunt Juris consulti: neque enim quæ barbaries admisit fovenda sunt, sed quæ pervertit, vindicanda. Quare jam nemo mihi turbam Grammaticorum aliter præcipientium opponat: nam tantum cuique credendum est, quantum ratione comprobaverit: Cicero etiam aliquando circa

*Ad Attic. lib. 7.
epist. 3.
Lib. 1.
cap. 4.
& 9.*

*Historica
non est
pars
Gram-
maticæ.*

*Quis sit
perfectus
Gram-
maticus.*

Grammaticam ab Attico reprehensus, primum ratione, deinde antiquorum testimoniis se defendit. Non igitur mirandum est, si Quintiliano non assentiar, qui Grammaticam in *Historicam*, & *Methodicam* divisit, quam divisionem deinceps Grammatici mordicus tenuerunt: Verum interest philosophi, placitis humanis anteponeere rationem. Eam opinor vocavit *historicam*, quæ omne scriptorum genus excutit; quæ nec citra *musicam* potest esse perfecta, nec si rationem syderum ignoret; quæ neque sit ignara philosophiæ, cui eloquentia quoque non desit. Omnes igitur disciplinas huic Grammaticæ subjicit. Ubinam gentium ea Grammatica est? Quis eam conscripsit? Unde hanc reginam artium petemus? Vulgi errorem sequutus est Quintilianus; dicebantur enim quondam Grammatici vulgo, qui primis rudimentis pueros instituebant, & eis poëtas enarrabant: quo in munere subeundo adhibebant præter Grammaticam, variarum artium cognitionem: neque tamen vulgus intelligebat doctorem illum *Musicæ*, *Astrologiæ*, *Philosophiæ* esse peritum. Mihi perfectus, absolutusque Grammaticus est ille, qui in Ciceronis, vel Virgilio libris intelligit, quæ dictio sit nomen, quæ verbum, & cætera, quæ ad solam Grammaticam spectant, etiam si sensum verborum non intel-

li-

ligat; est enim oratorum & poeta rum lectio variis artibus referta, quas si magister iste calleret, jam non grammaticus dicendus est; sed dum explanat Astrologiam, astrologus; dum Historiam, historicus; dum præcepta eloquentiæ, rhetor. Verbi causa, *Omnis triangulus habet tres angulos æquales duobus rectis.* Hic Grammaticus explicabit grammaticam, doctrinam verò non nisi Mathematicus. Quem deinde Grammaticum dabis, qui se expediat ab illo Davidico: *Rex virtutum dilecti dilecti, & speciei domus dividere spolia. Si dormitis inter medios clericos, pennæ columbæ deargentata, & posterior a dorso ejus in pallore auri.*

* Sed quid in refellendo Quinctiliano frustra

A 5 ope-

Psal. 68.

* Sed quid in refellendo? Frustra sane opera ponitur in refellendo Quinctiliano, cui neutiquam peculiaris fuit hæc sententia quæ Grammaticen extendit ad facultatem scriptores omne genus excutiendi & interpretandi. Securus enim est inveteratum jam apud Græcos Latinosque usum, cum in vocabuli significatione, tum in munere Grammaticis assignando. Ipse Cicero lib. I. de Oratore, singularum artium munia percensens, *In Grammaticis*, ait, *Poëtarum pertractatio, Historiarum cognitio, verborum interpretatio, pronuntiandi quidam sanus.* Idem lib. I. de Divin. *Grammaticos Poëtarum interpretes* appellat. Et hinc Imp. Tiberius, qui maxime curabat notitiam Historiæ fabularis, *Grammaticos* dicitur à Suetonio c. 70. *etiammodi fere questionibus, quæ mater Hecubæ, quid Sirenes cantaverint, experiri, satis sane inepte, solitus.* Immo adeo hæc vera, ut quæ sola Grammaticum ex sententia Sanctii absolvent. olim à Grammaticis fuerint sejuncta, nec ad eos pertinuerint, sed ad illos, quos Græci *ῥητορικοὶ*, Latini *Literatores* vocabant. V. Sueton. de ill. Gramm. cap. 4. Atque hinc in Historia Augusta passim dicitur quis in pueritia usus primum hoc vel illo *literatoro*, aliis vero deinceps *Grammaticis*; Immo in jure Civili Grammaticis æque ac aliis Professoribus indulta fuit immunitas, non item illis, qui primis literis pueros imbunt, qua de re Woverius Polym. cap. 4. Verum quidem, vocabulum *Grammaticus* à primis illis literis formatum, & antiquissimis temporibus illas quoque ad Grammaticorum curam vel maxime pertinuisse, immo inde Grammatices studia cœpisse, &

for-

Cap. 1.

Ibidem.

operam consumimus, quum ipse se suo gladio confodiat? Queritur enim in principio libri secundi, Grammaticos alienas sedes occupasse: deinde subdit; Nos suam cuique professioni modum demus. Et grammatica (quam in Latium transferentes literaturam vocaverunt) fines suos norit: præsertim tantum ab hac appellacionis suæ paupertate, intra quam primi illi consistere, provelta. Hanc Quintilianii sententiam valde probo; & cum doctissimis viris hoc teneo, Artium usum conjunctum esse oportere; artes vero ipsas separatim tradendas.

Vitiosa
Gram-
maticæ
divisio.
Syntaxis
est finis
Gram-
maticæ.
Lib. 5. de
Fimibus.

Alii vero dividunt Grammaticam in literam, syllabam, dictionem, & orationem; sive quod idem est, in orthographiam, proferiam, etymologiam, & syntaxim. Sed oratio sive syntaxis est finis grammaticæ; ergo igitur non pars illius; nam ut inquit Cicero, Aliud est ars, aliud artis finis: quia nulla ars in se versatur. Sic enim aliud est grammatica, aliud grammaticæ finis, & scopus, seu quod Græcè dicitur *σκοπος*. Tum deinde litera pars est Syllabæ, syllaba dictionis, & dictiones ipsæ partes orationis; non igitur partes grammaticæ: & cujuscunque rei pars alius rei pars esse non potest. Nos autem omiſsa grammaticæ divisione (quoniam nulla factis commoda occurrebat) sic sumus exorſi: Gram-
matica

forte etiam quondam desisse. Sed neque id ignoravit Quintilianus, ut qui disertè tradit II. 1. Grammaticen ab illa appellacionis suæ paupertate, intra quam primi consistunt, tantum suo tempore proveltam, ut ea omnia complectatur, quæ lib. I. c. 4. exposuit, quæque hoc loco, ubi suum cuique professioni modum vult dare, tamen illis relinquit, conquestus tantum, quod ea quoque invadant, quæ proprie & solorum debebant esse Rhetorum, scilicet profopæcias, & inaforias declamationes. Hoc est, quod dicit illos alienas sedes occupasse, & intra suam professionis modum continere se jubet. Neutiquam vero istis verbis à priori sententia recedit, aut suo se gladio confodit, quod ait Sanctius.

De Partibus Orationis. II

matica est ars recte loquendi. Cum artem dico, disciplinam intelligo; est enim disciplina scientia acquisita in discento. Addidi deinde: *Causus finis est congruens oratio.* Hæc oratio constat ex vocibus, vel dictionibus; voces rursus ex syllabis; syllabæ ex literis; & quia ultra non progredimur dividendo, vocamus literam *individui soni comprehensionem.* Dividimus igitur orationem in voces, seu dictiones, & has vocamus partes orationis; in quibus tanta est inconstantia Grammaticorum, ut nihil certi nobis adhuc potuerint constituere. Varro duas ponit, deinde ex sententia Dionis tres: unam, quæ ad significat casus; alteram, quæ tempora; tertiam, quæ neutrum. De his, inquit, Aristoteles duas partes orationis esse dicit, *vocabula, & verba, ut homo, & equus, & legit, & currit.* Et eodem libro: *Quod ad partes singulas orationis, deinceps dicam, quarum vis, quoniam sunt divisiones plures, nunc ponam, potissimum in quæ dividitur. Oratio secunda, ut natura, in quatuor partes: unam, quæ habet casus, alteram, quæ habet tempora; tertiam, quæ habet neutrum; & quartam, in qua est utrumque.* Sed is postea dividit primam in provocabula, ut *quis*: in vocabula, ut *scutum*: in nomina, ut *Romulus*; in pronomina, ut *hic*: & statim subdit; *Duo media dicuntur nomina, prima, & extrema, articuli*: hæcenus Varro. Quintilianus ostendit ab Aristarcho (quem frequenter sequitur Varro) octo partes esse factas; sed idem Quintilianus ad undecim usque progressum fuisse ostendit, & has recenset: *Nomen, Appellationem, Articulum, Pronomen, Verbum, Participium, Adverbum, Coniunctionem, Prepositionem, Asserivationem, Attractionem.* Servius item undecim agnoscit. Nebriffensis cum octo primum constituisset, addidit in constructione

Grammaticæ definitio.

Vocabulorum divisiones. 7. lingua Lat.

Lib. 1. c. 4.

Artes
sermonem
perficien-
tes.

gerandia, ut ipse vocat, & *supina*; quod & ab aliis accepisse testatur. Hic ego vestram fidem compello defensores errorum, qui omnia conturbari à me dicitis? quid statuendum inter tot veterum & recentiorum tenebras judicatis? Audite igitur Minervam. Creavit Deus hominem rationis participem, cui, quia sociabilem esse voluit, magno pro munere dedit sermonem. Sermoni autem perficiendo tres opifices adhibuit. Prima est *Grammatica*, quæ ab oratione Solœcisimos, & Barbarissimos expellit. Secunda *Dialectica*, quæ in sermonis veritate versatur. Tertia *Rhetorica*, quæ ornatum sermonis tantum exquirat. Cum igitur oratio sit finis grammatici, excutiamus, ex quibus hæc oratio possit constitui, ita ut nihil sit, quod per orationem non possimus enunciare. Sunt autem hæc tria, *nomen, verbum, particule*: nam apud Hebræos tres sunt partes orationis, nomen, verbum, & dictio consignificans. Arabes quoque has tantum tres orationis partes habent: *Pheâl, verbum; Ismî, nomen; Herph, dictionem*: quas tres partes orationis omnes linguæ Orientales habent. Rabbinus, ille qui contra Cosdram regem Persarum disputat, omnes linguas ab Hebraica originem duxisse contendit, & Græcam, & Latinam olim tantum tres orationis partes habuisse. Idem sentit Plutarchus in quæstion. Platonis: & D. Augustinus in Categoriis ex Aristotelis sententia tres partes orationis constituit. Quorum sententiam ut verissimam approbantes, perspicuitatis tamen gratia ex Platone sic disputamus. Inquit enim ille:

Lib. de
Este.

Quidquid enuntiat, aut est permanens, ut arbor, durum; aut fluens, ut curris, dormit. Res permanen-

tes sive constantes vocamus, quarum natura diu perstat: harum notam Nomen dicere. Fluentes dicimus, quarum natura est esse tamdiu, quamdiu sunt. Harum nota Verbum est. Rursus verbis & nominibus deerat modus, Verbum per quem causarum ratio explicaretur. Hic in nominibus dicitur Præpositio: ut, versatur in tenebris Præpositio propter ignorantiam. In verbis est Adverbium: tio. Nam si qualitatem innuas, dices; bene currit: si Adver- tempus; hodie legam. Postremò orationes ipsæ inter- bium. se indigebant ligaturis; quare Conjunctio fuit ex- Conjun- cogitata. Hæc Plato. Participium autem nomen Etio. est, sed habet à verbo temporis adsignificatio- Partici- nem, & constructionem. Diogenes Laërtius pium. in vita Zenonis has quinque enumerat partes: Vide in- Nomen, Appellationem, Verbum, Conjunctionem, Articulum. fra c. 14. Nomen, ut Socrates; Appellationem, ut Consul. Præterea quum res omnes consent ex materia & forma, oratio iidem constabit; nam in verbis, ut inquit Fabius, vis est sermonis, Lib. I. ut in nominibus, materia, quia alterum est, quod loquimur, c. 4. alterum de quo loquimur.

Interjectionem non esse partem orationis, Inter- sic ostendo: Quod naturale est, idem est apud jectio. omnes: sed gemitus & signa lætitiæ idem sunt apud omnes: sunt igitur naturales. Si verò naturales, non sunt partes orationis. Nam ex partes secundum Aristotelem, ex instituto, non natura debent constare. Interjectionem Græci ad- verbi a nnumerant, * sed falso, Nam neque voces Latinæ aut Græcæ sunt, etiam si Latinis aut Græ-

* Sed falso Non ita absurde, aut falso. Nam pleraque, quæ inter- jectionibus adscribuntur, non tam sua natura, quam ex institu- to ad designandos varios rerum modos & animorum motus, veluti admirationem, comminationem, exhortationem &c. adhibentur, & ideo in variis linguis diversæ sunt, ut aliæ item particula,

Græcis literis scribantur; sed signa tristitiæ, aut lætitiæ, qualia in avibus, aut quadrupedibus, quibus tamen nec vocem, nec orationem concedimus. Vide Adagium, *Ne my quidem; & Ne gry quidem*. Valla lib. 2. cap. 11. interjectionem à partibus orationis rejicit. Itaque interjectionem à partibus orationis excludimus, tantum abest, ut eam primam & præcipuam cum Cæsare Scaligero constituamus.

Pronomen.

Pronomina itidem non dubiis rationibus à partibus orationis rejiciemus. Primum omnium, si pronomen differret à nomine, ejus natura per definitionem posset ostendi: At verò nulla est definitio pronominis; neque potest vera & propria investigari: nullum igitur pronomen est. Quid quod definitio nominis non excludit pronomina? Nam quum dicis, Nomen declinari per casus, nec significare cum tempore, cur non apponas pro exemplo, *Ut Ego, Tu?* Adde quod Aristoteles actus de oratione, nominis & verbi tantum meminit. Igitur ex illius sententia, *Ego disputo*, non esset oratio. At (ut inquit D. Augustinus) *Nomen pro pronomine usurpare solemus*. Et ita Aristotelei intelligunt, quum in voce nominis pronomina etiam includi fatentur.

Lib. de Magist.

Sed & quum puero traduntur præcepta de concordia nominum inter se, non indigemus nova doctrina ad hanc concordiam explicandam: nam quemadmodum dicimus, *Liber bonus, & doctus; sic liber meus, tuus, uis*. Præterea, quomodo possunt poni pro nomine, si illis significamus res non habentes nomina, aut ea quorum nomen ignoramus? Imo res omnes, antequam nomen haberent, vocabantur, *hoc vel illud*. Unde & coelum ipsum, teste Platone, vocatum

tum est ab antiquis, *Hoc*: quia essetne Deus, an res creata, illis in incerto erat. Itaque vetustiora sunt pronomina hæc, * quam ipsa nomina quomodo igitur Pronomina appellantur? Quid quod individua substantia (ut physice dicamus) melius, & peculiariter explicatur per tria hæc pronomina, † quam per nomina propria: cum enim dico; *Ego*, neminem alium poteris intelligere. At cum dico *Franciscus*, etiam in alium potest transmitti intellectus: unde *Franciscus* potius pro *ego* ponitur, quam contra. Multo plus errarunt, qui loco nominis proprii pronomen posse poni docuerunt: nam hoc modo; *Magister, Rex, Dux, Gubernator* essent pronomina: quia pro Pompeio, aut Cicerone ponuntur: Sic *Poeta* pro Virgilio, *Orator* pro Cicerone, & hujusmodi fecerunt.

In Timæo.

* *Quam ipsa nomina*] Ne erres, non omnia nomina, sed quedam, quæ quia nondum erant inventa, vel quia ignorabantur, designabantur res ipsæ per *Hoc* dicitur, quod proinde antiquius erat multis nominibus, quorum loco adhibebatur. Ceteroqui nomina natura sua sunt vetustiora pronomibus, nec dici potest *Hoc*, nisi intelligatur, & ordine naturalis syntaxeos præcedat negotium.

† *Quam per nomina propria*] Verum quidem, quando illa desierunt esse vere propria singulorum, seu amiserunt naturam proprietatis. At vero, quando vere unius sunt, & necdum cum ullo alio communicata, æque, immo melius & peculiariter per illa, quam per tria pronomina significatur individua substantia. Etenim quum audis hæc verba, *Ego feci*, non statim intelligis, quis fecerit, priusquam scias, quis id dicat. At si audias, *Numa fecit*, & nullus sit alius, qui eo nomine appelletur, tu autem non ignores, quis eo designetur, ut nec in altera locutione ignorare debes, quid per *Hoc* notetur, confestim intelligis quam optime, quæ sit illa individua substantia. quæ fecerit. Hoc vero ubi per nomina propria intelligere nequis, illa non amplius sunt quod appellantur. Quia propter nulla est vis in hoc quidem argumento Sanctii,

- centa. Tum etiam adjectiva à proprio nomine ducta, ut Cæsariani, aut Pompeiani milites, essent pronomina, quia Cæsaris vel Pompeii milites intelliguntur; ut (apud Virg.) *Evan- drius ensis*, pro Evandri. Errarunt item & illi qui pronomem vocem esse nominis vicariam defini- erunt: nam in iis sermonibus, *Annibal peto pacem, hospita Phyllis queror, deest ego*, non ut vicarium, sed ut primarium. Item illo Livii: *Audi tu populus Albanus, tu specialius & prius est, quàm populus Albanus*. Alii ut eludant argu- mentum, dicunt: pronomina personam cer- tam significare, quo apparet non esse nomina. Imo propterea magis essent nomina, quia mel- lius, & proprius res ipsas significarent. Sed quid sit persona illi omnino ignorarunt, nos inferiùs aperiemus. *Nomen*, ait Donatus, *est pars orationis cum casu, corpus, aut rem propriè com- munitervè significans*. Hæc definitio comprehen- dit omnia pronomina. Rursus idem: *Prono- men est pars orationis, quæ pro nomine posita tantundem penè significat, personamque interdum recipit*. Sed hæc definitio ridicula est, & in multis peccat. Probus grammaticus enumerat pronomina unum & viginti; Priscianus & alii, quindecim: Donatus quærit, quid inter pronomina, & articulos intersit: Varro de lingua Latina bis mentionem fecit de pronomine, quum de no- mine *hic, hæc, hoc*, loqueretur, quod & *articulum* vocat. Quintilianus pronomina vocat, *quantus, qualis*. Quare desinant isti mira- ri, cur huic doctrinæ non assentiamur, quum & ipsa secum non consentiat. Et ut semel quod sentio dicam: *Ego, tu, sui*, Protonomina, vel prima nomina rectiùs vocarentur, quum sint aliorum duces, & sui juris; non enim aliorum

NOT

mā declinantur, quod Regum proprium est; nisi velis grammaticorum commentis accedere, qui etiam, si Musis placet, pronominum declinationes obtrudunt: nam cætera omnia nomina ab his gubernantur, & eis sublati reliqua omnia muta & manca reperiuntur.

C A P. III.

De Accentu, Figura, Specie.

Anquam ad singulas partes orationis explicandas accedamus, præmittenda sunt breviter, quæ accidunt omni voci: hæc sunt Accentus, Figura, & Species.

Accentus, sive tenores, quos Græci *Accen-*
tus & *προσώδιος* vocarunt, tres fuerunt apud antiquos, ut testatur his verbis Cicero: *Accen-*
tus Mira est quedam natura vocis: cuius quidem e tribus *De Ora-*
tione omnino sonis, inflexo, acuto, gravi tanta fit, & *tone.*
tam suavis varietas perfecta in cantibus. Quintilianus hanc * observationem accentuum diffi-

B lem

* *Observationem accentuum diffisilem &c.*] Accentuum ratio breviter sic se habuit. Syllaba ultima vel penultima, quæ in pronunciando erat tractim producenda, quasi duas haberet vocales, dicebatur pronunciari sono inflexo vel circumflexo, cujus nota fuit litera V. inversa. Ceteroqui quæcunque syllaba sive ultima, penultima, sive antepenultima, simpliciter in pronunciando paulum intendebatur, illa dicebatur acui, & acutum habere accentum, cujus nota fuit lineola ab sinistra parte, unde scribimus, sese erigens. Reliquæ syllabæ, quæ remissius pronuntiabantur, credebantur habere gravem accentum, quasi in guttur subsidentem, & proinde ejus nota fuit lineola ab sinistra parte sese demittens. Notis quidem istis veteres non reperiuntur usi, sed tamen sonos ipsos, prout vel intendebantur, vel remittebantur, vel etiam producebantur, istis appellationibus distinxerunt.